

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумська обласна рада
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-
методичної роботи

С.М. Панченко

“1” вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

(Шифр за ОПП: ОК 14)

галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 073 Менеджмент
освітньо-професійна програма Менеджмент і адміністрування
факультет підвищення кваліфікації та перепідготовки

Кредитно-трансферна система
організації навчального процесу

Суми – 2023

Робоча програма з навчальної дисципліни «Конфліктологія та психологія управління» для студентів за галуззю знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 073 Менеджмент, освітньо-професійна програма Менеджмент і адміністрування. – Суми, 2023.

Розробники: Ключко О. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ СОІПО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:
Єфремова Г.Л.
«31» серпня 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	нормативна
Змістових модулів – 2	Спеціальність 073 Менеджмент Освітньо-професійна програма «Менеджмент та адміністрування»	Рік підготовки: 1-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – презентація PowerPoint		Семестр
Загальна кількість годин – 120 годин		1-й Лекції 14 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,7 самостійної роботи студента – 8		Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр Практичні, семінарські 16 год. Самостійна робота 90 год. Вид контролю: іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «**Конфліктологія та психологія управління**» є формування у студентів магістратури знанневої складової управлінської та комунікативної компетентностей; зокрема: знання теоретичних засад та закономірностей функціонування конфліктології як науки, розуміння її специфіки; визначення основ психології управління; оволодіння практичними навичками врегулювання виробничих конфліктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- зміст, задачі та структуру курсу; термінологічний апарат дисципліни;
- психологічні засади процесу управління;
- роль внутрішніх та зовнішніх чинників в процесі вдосконалення системи управління сучасними організаціями;
- інноваційні методики попередження та вирішення виробничих, міжособистісних, управлінських конфліктів;
- структуру конфлікту, типологію конфліктів, його динаміку.

вміти:

- формувати індивідуальний стиль управління;

- ефективно використовувати теоретичні та наукові концепції сучасної конфліктології в практичній діяльності;
- прогнозувати можливості розвитку особистості, професійного становлення, згуртованості груп, колективу, діяльності організації;
- зберігати особистісні та професійні ресурси; володіти техніками запобігання емоційного вигорання;
- здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- вирішувати управлінські завдання (практичні та дослідницькі) з опорою на доступні ресурси у галузі конфліктології.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Конфліктологія.

Тема 1. Вступ до конфліктології. Загальна теорія конфлікту.

Тема 2. Внутрішньоособистісні та міжособистісні конфлікти. Конфлікти у сфері управління.

Тема 3. Технології конструктивного спілкування та ефективного управління конфліктом.

Змістовий модуль 2. Психологія управління.

Тема 4. Психологічні основи управлінської діяльності.

Тема 5. Психологічні особливості особистості управлінця.

Тема 6. Психологічні аспекти вибору керівника моделі управління та стилю діяльності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	Усього	у тому числі		
л		пр.	с/р	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Конфліктологія				
Тема 1. Вступ до конфліктології. Загальна теорія конфлікту	16	4	2	10
Тема 2. Внутрішньоособистісний та міжособистісний конфлікти. Конфлікти у сфері управління	14	2	2	10
Тема 3. Технології конструктивного спілкування та ефективного управління конфліктом	24	2	2	20
Разом за змістовим модулем 1	54	8	6	40

Змістовий модуль 2. Психологія управління				
Тема 4. Психологічні основи управлінської діяльності	16	2	4	10
Тема 5. Психологічні особливості особистості управлінця	16	2	4	10
Тема 6. Психологічні аспекти вибору керівника моделі управління та стилю діяльності	14	2	2	10
Разом за змістовим модулем 2	46	6	10	30
Усього годин	100	14	16	70
ІНДЗ	20	-	-	20
Усього годин	120	14	16	90

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до конфліктології. Загальна теорія конфлікту	2
2	Тема 2. Внутрішньоособистісні та міжособистісні конфлікти. Конфлікти у сфері управління	2
3	Тема 3. Технології конструктивного спілкування та ефективного управління конфліктом	2
4	Тема 4. Психологічні основи управлінської діяльності	4
5	Тема 5. Психологічні особливості особистості управлінця	4
6	Тема 6. Психологічні аспекти вибору керівника моделі управління та стилю діяльності	2
Разом		16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до конфліктології. Загальна теорія конфлікту	10
2	Тема 2. Внутрішньоособистісні та міжособистісні конфлікти. Конфлікти у сфері управління	10
3	Тема 3. Технології конструктивного спілкування та ефективного управління конфліктом	20
4	Тема 4. Психологічні основи управлінської діяльності	10
5	Тема 5. Психологічні особливості особистості управлінця	10
6	Тема 6. Психологічні аспекти вибору керівника моделі управління та стилю діяльності	10
Разом		70

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання як обов'язкова складова самостійної роботи студента магістратури, сприяє поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань та оформлюється у вигляді презентації з подальшим захистом. Студент самостійно обирає тему, при цьому узгоджуючи її із викладачем; приблизну тематику для ІНДЗ наведено нижче.

Приблизна тематика ІНДЗ:

1. Види і причини виникнення групових конфліктів.
2. Гендерний аспект управлінської діяльності.
3. Загальна теорія політичних конфліктів.
4. Загальна характеристика конфлікту.
5. Когнітивний дисонанс і вікові кризи.
6. Конфлікти у великих групах: загальна характеристика великих груп, стратегія боротьби і ціна воєнного конфлікту.
7. Конфліктогенність ланки «керівник – підлеглий».
8. Культура спілкування як чинник профілактики конфлікту.
9. Лідерство в управлінні.
10. Особливості американської моделі управління.
11. Особливості європейської моделі управління.
12. Особливості японської моделі управління.
13. Переговорний процес як засіб урегулювання конфліктних ситуацій.
14. Поняття і види внутрішньоособистісних конфліктів.
15. Психологія управління як галузь знань, сфера практичної діяльності.
16. Психологічні особливості прийняття управлінських рішень.
17. Роль комунікацій у процесі управління.
18. Специфіка міжетнічних конфліктів.
19. Спілкування як складова професійної діяльності менеджера.
20. Стилi управлінської діяльності.
21. Стратегії поведінки у конфлікті та моделі конфліктів у трудовому колективі. Конфлікт і маніпуляція.
22. Стрес і стресори як наслідок конфліктності.
23. Умови і способи попередження конфліктів «по вертикалі».
24. Управління і варіанти виходу з міжособистісних конфліктів.
25. Характеристика конфлікту як соціального явища.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Словесні методи (лекція, пояснення, бесіда).
2. Наочні (електронні презентації, демонстрація відеороликів з мережі Internet).
3. Практичні (практична робота, інтерактивні вправи, тестування).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання навчальних досягнень студента здійснюється у формі іспиту (тести).

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

<i>Поточне тестування та самостійна робота</i>						<i>Сума балів</i>
Змістовний модуль №1			Змістовний модуль №2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	60
8	8	8	8	8	8	
модульна контрольна робота №1 6			модульна контрольна робота №2 6			
<i>Підсумковий контроль</i>						
ІНДЗ						20
Підсумковий іспит у тестовій формі						20
Разом						100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
31-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-30	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Презентації за лекційними темами.
2. Індивідуальні картки «Конфлікти».
3. Управлінські ситуації («Конфронтація», «Вибір», «Якість», «Стратегія»).
4. Картки настрою.
5. Діагностичні та тестові вправи для саморозвитку.

12. ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Афанасьєв М. В., Шемаєва Л. Г., Верлока В. С. Основи менеджменту: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / За ред. М. В. Афанасьєва. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. 484 с.
2. Буткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. К: Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.
3. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження: навч. посібник. 2-е вид., виправ. і доп. Київ: Основи, 2004.
4. Гірник А. М. Основи конфліктології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 222 с.
5. Долинська Л. В., Матяш-Заяц Л. П. Психологія конфлікту: навч. посіб. Київ: Каравела, 2017. 304 с.
6. Калениченко Р. А., Харіна О. Є. Основи психології та конфліктології для фахової підготовки економістів : навч. посіб. Ірпінь, 2016. 308 с.
7. Котлова Л.О. Психологія конфлікту: курс лекцій: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2013. 112 с.
8. Кошова І. В. Практична психологія конфлікту: лабораторний практикум. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 126 с.
9. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. [для студентів, аспірантів і викл. вищ. навч. закл. освіти України]. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
10. Петрінко В. С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
11. Пірен Н. Конфліктологія. Київ: МАУП, 2007. 360 с.
12. Психологічні основи підвищення управлінської компетентності керівника закладів середньої освіти: навчальний посібник / В. Р. Міляєва. Київ: «ДП «НВЦ Пріоритети», 2016. 36 с.
13. Психологія управління та конфліктологія: навчальний посібник для практичних та семінарських занять / А. В. Слободянюк, Н. О. Андрущенко. Вінниця: ВНТУ, 2010. 120 с.
14. Психологія управління: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / укладач О.С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2017. 179 с.
15. Психологія управління: практичний посібник / О. Г. Угрин. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 164 с.
16. Росинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: навч. посіб. Київ: Професіонал, 2007. 334 с.
17. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б. Психологія управління та конфліктологія: підручник. Львів: Вид-во ЛТЕУ, 2017. 320 с.
18. Сивогракова З. А., Алексеєнко Н. В. Психологія конфліктів. Соціально-психологічний вимір управління конфліктами: конспект лекції. Харків: УкрДУЗТ, 2020. 52 с.

19. Штифурак В. Є. Психологія управління та конфліктологія : навч. посіб. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 252 с.
20. Яремчук С.С. Сучасні теорії в конфліктології: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2008. 72 с.
21. Яхно Т.П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 175 с.

Допоміжна література

1. Алексеєнко Н. В. Конфліктологічна компетентність майбутнього інженера: теорія і практика. *Директор школи, ліцею, гімназії: Всеукраїнський науковопрактичний журнал. Спец. тематич. вип. «Міжнародні Чепанівські психолого-педагогічні читання»*. Київ: Гнозис, 2019. № 2. Том I (24). С. 181–190.
2. Кодекс законів про працю України. Верховна рада УРСР; Кодекс України, від 10.12.1971 р. № 322-VIII, поточна редакція від 09.05.2021 р. [Покликання](#)
3. Менеджмент: теорія, методологія, практика. Менеджмент: теорія, методологія, практика: колективна монографія / За заг. редакцією Г. Л. Єфремової. Суми: ФОП Цьома С.П., 2023. 520 с. [Покликання](#)
4. Про правила етичної поведінки: Закон України від 17.05.2012 р. № 4722-VI. [Покликання](#)
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи з конфліктами в державних органах. [Покликання](#)
6. Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації : методичний посібник для педагогів / С. Богданов, О. Залеська. Київ : Пульсари. 2018. 76 с.
7. Ефективні комунікації. Психологія управління і мотивація. Управління конфліктами. [Покликання](#)
8. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. 2-ге видання, доповнене. [Покликання](#)
9. Психологічні тести он-лайн. [Покликання](#)
10. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підручник. Суми: Університетська книга, 2008. 240 с. [Покликання](#)
11. Тренінги, рольові ігри та управлінські тести. [Покликання](#)
12. Управління конфліктами в організації. [Покликання](#)